

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Маріупольський державний університет
Освітня програма	39537 Міжнародні економічні відносини
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.07.2021 р.

Справа № 0925/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 29 "Міжнародні відносини" у складі:

Петрушенко Юрій Миколайович – головуючий,

Єременко Ольга Олексіївна Ольга Олексіївна,

Жукорська Ярина Михайлівна,

Литвин Марина Валентинівна,

Луцишин Зоряна Орестівна,

Пирог Ольга Володимирівна,

Рудько Сергій Олексійович,

Сироїд Тетяна Леонідівна,

Шеренговський Дмитро Володимирович,

за участі запрошених осіб:

Трофименко М. - керівник – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Маріупольський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39537
Назва ОП	Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ЕГ відзначає, що цілі ОНП "МЕВ" відповідають стратегії МДУ, а також стратегії розвитку м. Маріуполь. При їх формулюванні врахована необхідність врахування безпекового питання, що є актуальним для даного регіону. Однак, ЕГ констатує, що чітко прописаної місії університету, у поданих МДУ нормативних документах, не представлено, хоча вона й прописана на стартовій сторінці офіційного сайту МДУ (<http://mdu.in.ua/>) та корелює з цілями ОНП "МЕВ" у частині реалізації євроінтеграційних прагнень України через забезпечення зміцнення науково-освітнього та інноваційного потенціалу країни.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ЕГ зазначає, що цілі ОНП "МЕВ" та програмні результати навчання враховують пропозиції усіх груп стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців, вітчизняної та іноземної академічної спільноти, потенційних роботодавців – представників наукових установ, професійних спільнот, органів місцевого самоврядування. ЕГ констатує, що під час зустрічі з адміністративним персоналом та представниками допоміжних підрозділів і роботодавців була озвучена рекомендація щодо запровадження англійських курсів, враховуючи міжнародний аспект ОНП "МЕВ" та виклики сучасності.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ЕГ підтверджує, що програмні результати навчання, які вказані в ОНП "МЕВ" відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для восьмого кваліфікаційного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ЕГ констатує за результатами аналізування структурно-логічної схеми ОНП "МЕВ" та ознайомлення з особливостями її побудови під час зустрічі з гарантом і представниками академічної спільноти, що у змісті ОНП "МЕВ" простежується логічна взаємопослідовність освітніх компонентів, що створює передумови для забезпечення якісних програмних результатів навчання та наукових досягнень у дисертаційних дослідженнях.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ЕГ зазначає, що предметна сфера навчання та відповідні професійні компетентності ОНП "МЕВ" забезпечуються при умові одночасного освоєння ОК обов'язкового та вибіркового блоків.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ЕГ підтверджує можливості здобувачів ОНП "МЕВ" третього (освітньо-наукового) рівня сформувати індивідуальну траєкторію та необхідні умови для реалізації їх права на вибір навчальних дисциплін. Однак, ЕГ відзначає (ГЕР підтримує), що перелік дисциплін вибіркового блоку не повністю забезпечує сфери дисертаційних досліджень аспірантів.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів

навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

ЕГ зазначає у звіті ЕГ, що "Політики та процедури ЗВО щодо академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими. Водночас прикладів перевірки наукових та інших текстів здобувачів та викладачів даної ОНП в ході експертизи не виявлено" (с. 14 Звіту ЕГ). Підтвердженням щодо наявності фактів з перевірки наукових та інших текстів є надані МДУ звіти програми Unicheck з перевірки наукових статей здобувачів вищої освіти Карпенка О.І. та Зайковського О.С., поданих до публікації у фаховому науковому виданні "Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка", які завантажені МДУ у систему НАЗЯВО 11.05.2021 - файл "п. 11 Unicheck.pdf". Також МДУ зазначило про цей факт у відповіді на звіт ЕГ.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

ЕГ констатує, базуючись на інформації табл. 2, документах наданих на запит ЕГ (документів про освіту, науковий ступінь/вчене звання, наукових та навчально-методичних праць) та інформації отриманої під час роботи у фокус-групах, таке: 1) академічна кваліфікація НПП зазначених у табл. 2 Відомостей про самооцінювання повною мірою забезпечує досягнення визначених ОНП "МЕВ" цілей та програмних результатів навчання; 2) усі ОК забезпечуються НПП вищої кваліфікації, переважно докторами наук, професорами, які є авторами (співавторами) наукових та навчально-методичних праць з ОК на ОНП "МЕВ"; 3) теми дисертаційних робіт усіх аспірантів є такими, що відповідають науковим інтересам їх наукових керівників, також всі здобувачі - аспіранти мають публікації у співавторстві зі своїм науковим керівником.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

У МДУ запроваджена прозора процедура формування професорсько-викладацького колективу для забезпечення освітньої діяльності за ОНП "МЕВ", яка регламентується відповідними внутрішніми документами ЗВО.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЕГ зазначає, що під час бесіди із гарантом ОНП "МЕВ" було з'ясовано, що до проведення занять не залучали викладачів-практиків, оскільки не було такої потреби (усі аспіранти є практиками і навчаються на заочній формі). Однак, серед сильних сторін за критерієм 6 ЕГ стверджує, що "Висококваліфіковані НПП, які є знаними науковцями,

а частина з них і професіоналами практиками, у відповідній галузі знань" (с. 17 Звіту ЕГ). Враховуючи те, що освітня програма, що акредитується, є освітньо-науковою для третього (освітньо-наукового) рівня, до її реалізації доцільно залучати не лише викладачів-практиків, а й закордонних вчених з проблем міжнародної економіки, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та іноземних інвестицій. Запровадження в МДУ подвійного керівництва здобувачами вищої освіти - аспірантами буде сприяти підвищенню якості дисертаційних робіт, публікаційної активності аспірантів та представленню результатів дослідження на міжнародному рівні.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Серед слабких сторін за критерієм 6 ЕГ зазначила "Відсутність у відкритому доступі на сайті ЗВО рейтингу НПП, який проводиться та відповідно якого здійснюється преміювання". Однак, МДУ у відповіді на звіт ЕГ спростувало цю інформацію, вказавши, що результати рейтингування НПП обов'язково оприлюднюються з 2014 року на офіційному сайті МДУ у розділі "Публічна інформація" за посиланням: http://mdu.in.ua/index/reiting_prep/o-41.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЕГ відмічає високий рівень аудиторного фонду МДУ, який перебуває у відмінному стані. Навчальні аудиторії та комп'ютерні класи відремонтовані, мають якісне освітлення. Соціально-побутова інфраструктура МДУ включає Наукову бібліотеку, 3 медичні пункти, 3 їдальні та буфети, гуртожиток на 450 місць та спорткомплекс.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

В якості позитивної практики ЕГ відзначила наявність в університеті практичного психолога, який надає безоплатну психологічну допомогу усім учасникам освітнього процесу, що є особливо актуальним для МДУ, який розташований у 20-кілометровій зоні від ведення бойових дій. Також, позитивним є віртуальний кабінет психолога на сайті МДУ (mdu.in.ua), де зазначені контакти та графік прийому (Маріупольський державний університет - Практичний психолог МДУ). ЕГ підтверджує позитивний ефект діяльності такого фахівця, який був озвучений на зустрічі присвяченій ознайомленню з матеріально-технічною базою деканом факультету.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

ЕГ у звіті відмічає високий рівень комфортабельності гуртожитків на фоні досить низької вартості проживання в них.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ЕГ зазначає, що інформаційна підтримка аспірантів ОНП "МЄВ" проводиться за допомогою інформаційної дошки, сайту економіко-правового факультету (<http://elf.mdu.in.ua/>), соціальних мереж (<https://www.facebook.com/mdu.mariupol/?pnref=lhc>), LinkedIn, Instagram, Telegram, Twitter, Youtube та особистого спілкування з викладачами кафедр.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ЕГ відзначає, що МДУ вживає належних заходів для реалізації права на освіту для осіб із особливими освітніми потребами. МДУ всіляко сприяє збільшенню можливостей для здобуття вищої освіти особами з особливими потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними

для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЕГ встановлено, що в МДУ розроблено Етичний кодекс, який є комплексом загальних правил поведінки всіх учасників освітнього процесу (<http://surl.li/mpds>). Адміністрація Університету та керівництво факультету проводять внутрішні інформаційні та просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення рівня обізнаності трудового колективу та студентства щодо попередження конфліктних ситуацій, включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації

освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

ЕГ було з'ясовано, зміст ОНП "МЕВ" відповідає науковим інтересам аспірантів через наявність у структурі програми обов'язкових дисциплін професійної підготовки. Однак, також встановлено щодо тематика двох аспірантів не є повністю дотичною до контенту наявних вибіркового освітніх компонентів ОНП.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

ЕГ констатує, що наукова діяльність аспірантів відповідає напряму досліджень наукового керівника (у трьох аспірантів один науковий керівник - д. е. н., проф. Булатова О. В.), також у МДУ існує можливість створення разових спец рад за результатами аналізування наявних публікацій та на основі співбесіди з науковим керівником. ЕГ зазначає, що МДУ не застосовує практику призначення більше, ніж 1 наукового керівника, зокрема, 1 закордонного, проте це не є обов'язковим.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

ЕГ констатувала, що долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за ОНП "МЕВ" відбувається шляхом публікацій в журналах, що входять до баз Scopus, Web of Science, та участі у міжнародних проєктах.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

ЕГ встановлено, що порушень академічної недоброчесності на ОНП "МЕВ" не було. НПП, які викладають на ОНП «Міжнародні економічні відносини», та наукові керівники аспірантів систематично публікуються в авторитетних вітчизняних та зарубіжних виданнях, де здійснюється перехресна перевірка на плагіат, а використання плагіату є абсолютно неприпустимим.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Доцільно відобразити взаємозв'язок між місією університету та ОНП "МЕВ" у наявних нормативних документах, також доцільно у внутрішніх нормативних документах МДУ чітко прописати місію з урахуванням внутрішніх та зовнішніх чинників впливу. 2. З метою удосконалення програми та посилення міжнародної специфіки переглянути можливість викладання 1-2 дисциплін англійською мовою. 3. Доцільно розширити освітню діяльність за ОНП "МЕВ" за рахунок навчання іноземних аспірантів, оскільки в МДУ навчаються 300 іноземних здобувачів на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Розширити перелік навчальних дисциплін індивідуальної траєкторії та внести до Каталогу елективних дисциплін такі, що пов'язані з економічною безпекою з метою дотичності до тем наукових досліджень.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Проводити вступні випробування зі спеціальності у письмовій формі з метою підвищення об'єктивності результатів оцінювання вступного екзамену.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Доцільно розширити перелік спеціалізованого ліцензійного програмного забезпечення для здійснення обробки великих масивів даних при підготовці аналітичної частини дослідження аспірантами. 2. Враховуючи наявний рівень професійної підготовки НПП запровадити викладання окремих ОК за ОНП "МЕВ" англійською мовою.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Оприлюднити на сайті МДУ або робочі програми ОК, або анотації до кожної з ОК, що передбачені навчальним планом ОНП "МЕВ". 2. Доповнити робочі програми та анотації інформацією щодо академічної доброчесності, щоб здобувач мав додаткову можливість ознайомитися із її принципами.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. З метою удосконалення ОНП "МЕВ" та адаптації її до усіх форм навчання доцільно залучати до проведення занять викладачів-практиків. 2. Запровадити подвійне керівництво здобувачами вищої освіти - аспірантами шляхом залучення закордонних вчених з проблем міжнародної економіки, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та іноземних інвестицій.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Унормувати у Положеннях МДУ права та обов'язки стейкхолдерів для забезпечення їх участі у процесах перегляду та впливу на ОНП "МЕВ".

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Розміщувати на офіційному сайті МДУ протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення, таблиці пропозицій до ОНП "МЕВ".

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендації ЕГ та ГЕР: 1. Розширити перелік вибіркового ОК, які є дотичними до тематик аспірантів власними силами МДУ, або запровадити практику викладання дотичних дисциплін у співпраці з іншими ЗВО (науковими установами) в межах відповідних договорів.

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ПЕТРУШЕНКО Юрій Миколайович